

Cuprins

Cuvânt-înainte	5
Capitolul I. Locul științei dreptului în sistemul științelor sociale. Importanța teoriei generale a dreptului	7
1. Considerații generale privind noțiunea de știință	7
2. Locul științei dreptului în cadrul științelor sociale. Clasificarea științelor juridice	8
3. Importanța Teoriei generale a dreptului	11
4. Științele juridice de ramură	12
Capitolul II. Metodele cercetării științifice a dreptului	15
1. Metoda de cercetare. Considerații generale	15
2. Metodologia juridică	16
3. Metodele cercetării juridice	16
3.1. Metoda logică	16
3.2. Metoda comparativă	19
3.3. Metoda istorică	21
3.4. Metoda sociologică	23
3.5. Metodele cantitative	27
Capitolul III. Conceptul dreptului	29
1. Accepțiunile noțiunii de „drept”	29
2. Originea și apariția dreptului	44
3. Primele legiuri	52
4. Dimensiunea socială a dreptului	54
5. Factorii de configurare a dreptului	58
6. Esența, conținutul și forma dreptului	67
7. Tipologia dreptului	76
8. Sistemul dreptului	94
9. Definiția dreptului	101
Capitolul IV. Dreptul și statul	104
1. Noțiunea de stat	104

2. Conținutul și scopul statului. Relația dintre stat și drept și stat și individ.....	107
3. Separația puterilor în stat. Exercitarea acestora, echilibrul și cooperarea dintre ele	126
4. Funcțiile și instituțiile statului	128
5. Forma statului.....	130
Capitolul V. Principiile dreptului.....	134
1. Noțiunea principiilor fundamentale (generale) al dreptului	134
2. Prezentarea analitică a principiilor generale ale dreptului	139
2.1. Asigurarea bazelor legale de funcționare a statului	139
2.2. Principiul libertății și al egalității.....	140
2.3. Principiul responsabilității	144
2.4. Principiul echității și al justiției	146
Capitolul VI. Funcțiile dreptului.....	154
1. Noțiunea de funcții ale dreptului	154
2. Prezentarea analitică a funcțiilor dreptului.....	155
2.1. Funcția de instituționalizare sau formalizare juridică a organizării social-politice.....	155
2.2. Funcția de conservare, apărare și garantare a valorilor fundamentale ale societății.....	156
2.3. Funcția de conducere a societății	157
2.4. Funcția normativă	157
Capitolul VII. Dreptul în sistemul normativ social	159
1. Considerații generale despre acțiunea socială, conduita umană și reglarea normativă a acesteia	159
2. Normele sociale.....	160
2.1. Normele juridice și normele etice	161
2.2. Normele juridice și normele obiceiului.....	164
2.3. Normele juridice și normele tehnice	165
Capitolul VIII. Norma juridică	166
1. Noțiunea și trăsăturile normei juridice	166
1.1. Norma juridică are caracter general și impersonal.....	168
1.2. Norma juridică are un caracter tipic.....	169

1.3. Norma juridică implică un raport intersubiectiv	170
1.4. Norma juridică are un caracter obligatoriu	171
2. Definiția normei juridice	172
3. Structura normei juridice.....	172
3.1. Structura logică a normei de drept	172
3.1.1. Ipoteza	173
3.1.2. Dispoziția.....	173
3.1.3. Sancțiunea.....	173
3.2. Structura tehnico-legislativă a normei juridice	175
4. Clasificarea normelor juridice	176
4.1. Clasificarea normelor juridice după criteriul ramurii de drept	177
4.2. Clasificarea normelor juridice după criteriul forței juridice	177
4.3. Clasificare după criteriul structurii logice a normei juridice	177
4.4. Clasificare după criteriul sferei de aplicare.....	177
4.5. Clasificarea după gradul și intensitatea incidenței.....	178
4.6. Clasificarea după modul de reglementare a conduitei	178
4.7. Normele organizatorice.....	179
4.8. Normele punitive și normele stimulative	179
4.9. Norme de drept strict (stricti juris) și norme directive (norme standard)	179
5. Acțiunea normei juridice.....	180
5.1. Acțiunea normei juridice în timp	180
5.1.1. Intrarea în vigoare a normei juridice	180
5.1.1.1. Principiile acțiunii în timp a normei juridice	
Principiile acțiunii în timp a normei juridice.....	181
5.1.2. Ieșirea din vigoare a normei juridice	182
5.1.2.1. Ajungerea la termen	182
5.1.2.2. Desuetudinea	183
5.1.2.3. Caducitatea.....	183
5.1.2.4. Abrogarea	183
5.1.2.4.1. Abrogarea.....	183
5.1.2.4.2. Abrogarea tacită.....	184
5.1.2.4.3. Abrogarea în funcție de întinderea acesteia	184

5.2. Acțiunea normelor juridice în spațiu.....	184
5.3. Acțiunea normelor juridice asupra persoanelor	185
Capitolul IX. Izvoarele dreptului	187
1. Noțiunea de izvor de drept	187
2. Izvoarele formale ale dreptului	190
2.1. Obiceiul juridic (cutuma).....	190
2.2. Doctrina	193
2.3. Practica judiciară și precedentul judiciar	195
2.4. Contractul normativ	197
2.5. Actul normativ	199
Capitolul X. Tehnica elaborării actelor normative	202
1. Noțiunea tehnicii juridice	202
2. Noțiunea tehnicii legislative.....	205
3. Principiile legiferării	207
3.1. Principiul fundamentării științifice a activității de elaborare a normelor juridice	207
3.2. Principiul asigurării unui raport firesc între dinamica și statica dreptului.....	208
3.3. Principiul corelării sistemului actelor normative	209
3.4. Principiul accesibilității și al economiei de mijloace în elaborarea normativă.....	209
4. Părțile constitutive ale actului normativ	213
5. Sistematizarea actelor normative	216
5.1. Încorporarea	217
5.2. Codificarea.....	217
Capitolul XI. Realizarea dreptului.....	220
1. Noțiunea realizării dreptului.....	220
2. Formele realizării dreptului.....	221
2.1. Realizarea dreptului prin activitatea de executare și respectare a legilor	221
2.2. Realizarea dreptului prin aplicarea normelor juridice de către autoritățile statului.....	223
Capitolul XII. Interpretarea normelor juridice.....	226
1. Noțiunea și necesitatea interpretării normelor juridice	226

2. Felurile interpretării normelor juridice.....	229
2.1. Interpretarea oficială autentică.....	229
2.2. Interpretarea judiciară	230
2.3. Interpretarea administrativă	230
2.4. Interpretarea neoficială	230
3. Metodele interpretării normelor juridice	231
3.1. Metoda gramaticală.....	231
3.2. Metoda sistematică.....	232
3.3. Metoda istorică	232
3.4. Metoda logică	233
3.4.1. Argumentul reducerii la absurd (<i>reductio ad absurdum</i>).....	234
3.4.2. Argumentul per a contrario.....	234
3.4.3. Argumentul a majori ad minus	234
3.4.4. Argumentul a fortiori.....	234
3.4.5. Argumentul a pari.....	234
4. Rezultatele interpretării normelor juridice	235
Capitolul XIII. Raportul juridic.....	237
1. Premisele raportului juridic	237
2. Definiția raportului juridic	238
3. Trăsăturile caracteristice ale raportului juridic.....	239
3.1. Raportul juridic este un raport social	239
3.2. Raportul juridic este un raport de suprastructură	240
3.3. Raportul juridic este un raport volițional	240
3.4. Raportul juridic este un raport valoric	241
3.5. Raportul juridic este o categorie istorică.....	242
4. Subiectele raportului juridic	242
4.1. Conceptul de subiect de drept	242
4.2. Capacitatea juridică – premisă a calității de subiect de drept	243
4.3. Clasificarea subiectelor de drept.....	243
4.3.1. Persoana, subiect de drept,	243
4.3.2. Subiectele colective de drept	244
5. Conținutul raportului juridic.....	245
6. Proba dreptului subiectiv.....	247

7. Obiectul raportului juridic	248
8. Faptul juridic	248
8.1. Evenimentele	248
8.2. Acțiunile.....	249
Capitolul XIV. Răspunderea juridică.....	250
1. Noțiunea de răspundere juridică.....	250
2. Formele răspunderii juridice	251
2.1. În materie civilă, există răspundere delictuală și răspundere contractuală	252
2.2. În materie penală.....	252
2.3. În materia dreptului administrativ și a dreptului muncii	252
3. Principiile răspunderii	252
4. Condițiile răspunderii juridice.....	
4.1. Conduita ilicită.....	253
4.2. Vinovăția.....	253
4.3. Legătura cauzală	254
Bibliografie selectivă.....	255